

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 „ „
Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „
Egy órára . . . . . 1 „ „
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond,**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többszöri hirdetések alk. szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.

A francia kormány bukása. Debreczen, április 24.

(k) A francia alkotmányharcz nevezetes eredményre vezetett: a Bourgeois-kormány tegnapelőtt beadta lemondását, mert a szenátus kimondta ellene a negyedik bizalmatlansági szavazatot.

Ez a kormányválság élő példa arra, hogy mennyire tönkretelhetik a nagy eszméket és elveket a gyenge emberek. A Bourgeois bukása Franciaországban a radikális meghátrálását jelenti a megalkuvás, az opportunizmus előtt.

Nem akarunk párhuzamot vonni a magyar és francia viszonyok között, de kénytelenek vagyunk konstatálni, hogy nálunk ugyanezt a jelenséget volt szomorú alkalmunk tapasztalni a Wekerle-kormány radikális irányának diadalutja alatt s midőn erre gondolunk, fájóan szorul el a szívünk, miért nem adott a francia radikális pártnak olyan vezért gondviselés, mint a magyar Szilágyi és Wekerle, a ki képes lett volna megmérkőzni a szenátus opportunizmusának erejével.

Megbukott Bourgeois, de nem a madaskaszkári hitel, sem az egyiptomi kérdés nem okozta bukását, őt a saját erkölcsi semmissége buktatta meg s magával rántotta az irányt is, a melynek képviselője volt.

Végre egy kormány, mely a népert van s nem a nép van ő érte, mondtuk magunkban, mikor olvastuk a radikális hadügyminiszter rendeletét a katonákkal való bánásmódról, mikor láttuk törvényjavaslatát a kormánynak a progresszív jövedelmi adókról — s ime alig pár hét alatt kisül, hogy csak a bársonyszék s nem a nép java az ő ideáljuk, mert ki engedik forgatni az adójavaslatot minden lényeges rendelkezéseiben eredeti célzatából s mégis megmaradnak helyükön.

Erkölcstisztító célzattal léptek a kormányra s politikai fegyvert alkottak a gyanusok megfenyegetéséből, mondván: tagadjátok meg eddigi isteneiteket, dobátok el elveiteket és szavazatok velem, mert különben kiadom a panamistáknak még eddig ismeretlen névsorát, rettegjétek és szavazatok politikuskok!

Mindenesetre radikális rendszere volt a kormányzásnak, de a mi ideálunk nem ez volt a radikálizmusról. . . . . Mi azt hittük, hogy lehetlenné, feleslegessé fogja tenni ez a kormány a Franciaország alapjait fenyegető szocializmust és az anarchisták örült tömegét. Remél-

tük, hogy elfogja hitetni a világgal, hogy az igazi szabadelvűség az, mely a nép javának megfelelően nem kell ahhoz vagyonselosztás; gyorsan át fogja alakítani a francia államnak mindazon intézményeit, melyek nem a nép javaért vannak teremtvé s ime kisül, hogy az egész kormány nem volt egyéb stréber-kompaniánál, mely csak uralmat akart s a tehetséget akaratot a megfélemlítéssel tudta egyedül ideig-óráig pótolni.

Fáj látnunk bukását a nagy elvnek, bukását a hozzá nem méltó emberek földre esésében, de nem esünk kétségbe, sőt némi öröm is vegyül érzéseink közé, mert ekképpen legalább nem kompromittálják a legalább a stréberok a radikális irányt.

Hiszen odajuttatták máris, hogy az általános szavazati jogot okolják azért, mert Bourgeois kormányra kerülhetett. Pedig éppen az általános szavazati jog az egyetlen biztosítéka annak Franciaországban, hogy a radikális irány tulsulyra kerüljön s méltóbb emberek képviseljék azt a világ előtt, mint a tegnapelőtt megbukott miniszterek.

Az, hogy az opportunizmus szabaddította meg Francziarországot tőlük, kelemetlen ugyan, de jelenleg természetes. Választás előtt áll Franciaország, feltette a szenátus önmagát, hogy a szélhámos Bourgeois át találja alakítani őt is a maga képére: a választás előtt buktatta tehát meg.

De a nagy elvek nincsenek egyénekhez, s legkevésbé vannak csekély egyéniségekhez kötve, hogy a realizmus még diadalmasabban s a mi legfőbb érdeme lesz: igazabban fog kikerülni a községi választások urnájából, mint azt esetleg Bourgeois kikerülhet, volna s hálás lesz még egyszer a francia képviselőház, mely ma Bourgeoisért tűzbe menni kész, a szenátusnak, hogy megszabadította a szélhámoság támogatásának kötelességétől.

A természet törvénye be fog teljesedni a francia szenátuson is, naturam si furca expellas, tamen usque recurret: megbuktatta Bourgeois, mert megérdemelte s mégis életébe fog kerülni ez az igazságszolgáltatás.

A radikális irány méltatlan képviselője megbukott, de vele feltámadt maga az elv s győzelemre jut a jövő héten a községi választások alatt s az új községtanácsok bizonyára nem opportunista szenátust fognak alakítani.

Az új választások tisztító tűzében ki fog aztán jegezedni az egyén is, aki méltán fogja kezébe venni a nép javaért, küzdő szabadelvű radikálizmus zászlaját

amelyet a most megbukott francia kormány annyira meghurczolt.

Ezért nézzük nyugodtan a mai radikális kormány ravatalát.

Ugron Gábor és a szocialisták. Nem vagyunk ellenségei az általános szavazati jognak, bizonyítja ezt mai vezércikkünk is; de mindaddig, míg a magyar elem abszolút tulsulyra nem kerül, hazánkban behozni alkalmasnak nem tarthatjuk. A nép javaért küzdő radikálizmus előttünk áll, mint végső ideál, de politikai célok eléréseben főmotívumunk a régi jelszó, mely mindig igaz marad: a h a z a m i n d e n e l ő t t! Ebből a szempontból nem tudjuk helyeselni Ugron Gábornak azt a legújabb tervét sem, mely az általános szavazati jog érdekében országos körútra készíti. Hogy mennyire igazunk van ebben, mi sem bizonyítja inkább, mint az a hír, hogy a szocialisták az Alföldön Messziásként várják Ugron Gábort, a ki meg fogja adni az ő szavuknak a tekintélyt, sőt immár Szegeden Polczner Jenő ellen jelöltet is állítanak K. Szabó János, szegedi asztalos személyében. Igazán nem hittük volna, hogy akkor, midőn a függetlenségi érzelmű férfiak együttműködésére oly nagy szükség volna, ismét a különválasztás dicsteleu szerepére vállalkozzanak a vezető férfiak, sőt impulzust adjanak arra, hogy egy függetlenségi képviselőjelölt megválasztása kétségessé váljék.

A főrendiház holnapi ülésében tárgyalja csak, — nem mint előzőleg tévesen jelentették táviratilag — a honalapítás ezredéves emlékének törvénybe iktatásáról szóló javaslatot.

A képviselőház mai ülésén a napirend első pontját a Csesznák-Fejérváry-féle napiparancs felett leendő határozathozatal képezi, melyhez még csak Fejérváry Géza báró szól hozzá. Ezután a kérvények 23 és 24-ik sorjegyűkét vették tárgyalás alá; a napirendre került kérvények között van többek között 16 törvényhatóságnak a kérvénye is az Ausztriával kötendő vám- és kereskedelmi szerződés keretében az ország gazdasági érdekeinek megóvása tárgyában is, melyekre nézve a bizottság azt a rezolúciót javasolja, hogy adassanak ki a pénzügyi, kereskedelmi és földmívelési miniszteriumnak. Az ülés végén végül a miniszterelnök válaszolt Visontai Somának, a kereskedelmi miniszter pedig Várady Károlynak és Urányi Imrének multkori interpellációira.

A delegációk egybehívása. Megbízható bécsi forrásból hírlik, hogy a delegációk Budapestre május hó 30-ára fognak egybehívatni, míg a magyar képviselőházat csak június hó 9-én fogják elnapolni.

Az önálló vámterületi népgyűlés. Az ápr. 26-iki országos népgyűlés rendező bizottsága tegnapelőtt este a körmenet és a népgyűlés rendjének fentartására vonatkozólag tett intézkedéseket. A rendezői tisztre az ifjuságot, a különböző ifjusági és munkás-egyesületek tagjait kéri fel. Jelentkezni lehet a rendezőségre a Baross-utca 59 sz. a irodában a d. u. vagy esti órákban. A vidékről ujabban a következő bejelentések érkeztek: A hosszupályi, a Lötgyáni, az Öregcsertői és a kiszántó függetlenségi polgárok Lukács Gyula orsz. képviselőt, a szegvári függetlenségi párt

Hely Ignác orsz. képviselőt, a csanádmegyei függ. párt Kossuth Ferencz orsz. képviselőt bizta meg képviseletével. Az abonyi ipartestület 3 tagját küldi fel a népgyűlésre, a marosvásárhelyi polgárságot Gáspár Gyula, odaváló kereskedő, a tata-tóvárosi függ. pártot Csémy Gábor fogja képviselni, a vörösmári ipartestületet Gulyás Ferencz. Csatlakozásukat bejelentették továbbá a kunszentmiklósiak és a halasi ipartestület. A r. bizottság sürgősen felkéri a népgyűlésen részt venni szándékozó budapesti egyesületeket, a ztaltársaságokat, hogy részvevőiket sürgősen jelentsék be, hogy elfoglalandó helyeiket ki lehessen jelölni. A népgyűlés vidéki küldöttei tiszteletére a fővárosi függetlenségi kör vasárnap este saját helyiségében társas vacsorát rendez.

KÜLFÖLD

A Bourgeois-kabinet bukásához. Az Evémeent szerint Faure elnök volt az, a ki a kabinetet a visszaélésre kényszerítette, kijelentve, hogy különben ő maga mond le és üzenetében visszalépésének okait részletezni. Az új kabinetről még határozott hír nincs. Némelyek szerint Méline lesz a miniszterelnök, mások szerint pedig Peytral alakítana koncentrációs kabinetet.

Ferdinánd fejedelem Pétervárról tegnap 10 és fél óraker elutazott. A fejedelmet Vladimir nagyherceg, Lobanov herceg külügyminiszter, a török nagykövetség tagjai és a külügyminiszterium hivatalnokai kísérték a pályaudvarra. Ferdinánd fejedelem innen megállás nélkül egyenesen Párisba utazik. Ferdinánd fejedelem, Pobjodonoszevnek a szent szinodus elnökének, az első osztályú Sándor rendet és Ratkov pétervári polgármesternek, valamint Csernajej tábornoknak az első osztályú pour le mérite rendet adományozta, Ferdinánd fejedelem Párisból Berlinbe fog utazni.

A középiskolai vallástanítás ellen.

Debreczen április 22.

(Dr. N. Zs.) Az összes fővárosi lapok foglalkoznak tegnapi számukban az országos

középiskolai tanáregyesület választmányának még f. hó 13-án tartott ülésén hozott abbéli határozatával, hogy a vallástanításnak a középiskolából való kiküszöbölése céljából az idei országos tanügyi kongresszuson dr. Szigetvári Iván fővárosi tanárt előadás tartásával bizta meg.

Megvalljuk, megdöbbenéssel vettük az erre vonatkozó törekvés híreit. Megdöbbenéssel mert komoly meggyőződésünk szerint ezzel a lépéssel, ha sikerre vezetne, megdöntենék az illetők a magyar közoktatásügynek egyik legfőbb erősségét, a nevelésnek egyetlen biztos eszközét, a tanítói eljárás ezer felé ágazó utjának bekés egyeztetőjét.

Abban, a mit a mai vallástanítás hiányairól elmondanak, sok tekintetben mi is egyetértünk.

A középiskolai vallástanítás mai állapota, egyáltalában nem felel meg a mi ideálunknak sem.

De én édes Istenem, abból, hogy a leányzó beteg, nem az következik, hogy üssük agyon, hanem az, hogy orvosoljuk, gyógyítsuk meg, adjuk vissza neki régi viruló egészségét.

A vallástanítást kiküszöbölni a középiskolából a mi speciális magyar viszonyaink között nem csak óriási paedagogiai botlás, hanem egyenesen nemzeti létezésünk ellen elkövetett bűn volna.

Botorságnak tartjuk e tekintetben a külföldre való hivatkozást.

A külföldön, főleg a művelt nyugaton eleven, pezsgő vallásos élet van, az egyházak erőteljes, munkakedvtől duzzadnak s több százados szabad élet alatt kifejlődött intézményekre támaszkodhatnak.

Nálunk a vallásos élet éppen a legújabb időben nagyon meglazult, a közérkölcök mélyen lesülédtek.

Az egyházaknak alig-alig van valami egyéb eszköz a kezükben az iskolai vallás-

tanításnál. Ha még ezt az egy fegyvert is kiütjük kezükből, a magyar társadalom a vallástalanság, vagy a vallási közönbösség fertőjébe fullad bele.

Ez nem lehet célja egyetlen komolyan gondolkodó tanférfiúnak sem, éppen azért a legnagyobb ámulattal vesszük tudomásul, — hogy éppen abban a testületben, a mely a magyar nemzeti nagy érdekek védelmére volna első helyen hivatva, ilyen nemzetgyilkoló tervek felszínre bukkanhatnak, nemcsak, hanem még pártbíveket is képesek szervezni.

Mi agzódo érzéssel, de egyszersmind a leghatározottabb rosszalás hangján emeljük föl tiltakozó szavunkat ez ellen a kísérlet ellen s megvagyunk győződve, hogy az összes felekezeti, főleg protestáns tanférfiak meggyőződését és véleményét juttatjuk kifejezésre.

Nem rombolni, hanem építeni a mi hivatásunk.

Eppen, mert a középiskolai vallástanítás, különösen a dicső állami iskolákban, bennünket ki nem elégít, ki nem elégíthet, a vallástanítás reformálását, szilárdabb alapra helyezését és szélesebb körre való kiterjesztését kívánjuk magának az államnak jól felfogott érdekéből.

A tanáregyesület április 13-án tartott ülésének ide vonatkozó részéről ezeket mondja a jegyzőkönyv:

Elnök: Beöthy Zsolt; jegyző: Szigetvári Iván.

Jelen voltak: Alexander Bernát dr., Bernmüller Ferencz, Erdődi Béla dr., Fest Aladár, Hofer Karoly, Molnár István dr., Müller József, Nagyesy László dr., Rajner Ferencz, Reif Jakab, Theisz Gyula, dr. Tibor Ágost, Vasváry Béla, Vámosy Mihály.

Szigetvári a választmánytól elfogadott 2 tételt: A vallásoktatás helye a középiskolában hozza — szóba. Kötelességének tartja a végleges döntés előtt a következőket elmondani: Amikor a választmány első ízben, 1895. október 14-én foglalkozott e tétellel, akkor is ki-

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Atjeh.

Atjehnek, ennek az indiai holland gyarmatnak a nevét is alig hallotta a közönség ezelőtt, míg csak arról nem adnak hírt a táviratok, hogy kiűtött a hollandok ellen a forradalom s hogy Atjehben már eddig is több holland katoná ezett el, mint a mennyit ez az egész gyarmat megér. Pedig most még csak a háboru kezdetén vannak.

Atjeh hajdan ugyanazt a szerepet játszotta az indiai tengerben, mint Algier a földközi tengerben, azaz veszedelmes kalóznépe kirabolta azokat a hajókat, a melyek keze ügyébe estek, s a hajószemélyzetet rabszjira fűzve, eladta rabszolgáknak. Atjeh nem nagy kiterjedésű, s Szumutra sziget keleti partján nem foglal el nagyobb területet, mint legföljebb 800—900 négyzet mértföldet.

A történetet homály fedi, mint a legtöbb ázsiai népet. Amit Atjehről a malaji krónikák és az atjehiek hagyományai ebeszélnek, az nagyon érdekes ugyan, de legtöbbször csak mese s alig ilyen nem vehető komolyan. A ki azokat az utleírásokat olvas-a, a melyek a mai Atjehről szólnak, az alig képes elhinni, hogy egykor a szultán palotájában 3000 asszony lakott: a kikre 500 eunuch vigyázott, s hogy 300 aranyművesnek nem volt egyéb dolga, mint a hárem számára dolgozni. Ha ez hihetetlen is, annyi tény, hogy Atjeh egy időben imponans hatalom volt, hogy a szultánnak híres tüzérsége és négyszáz hajója volt.

Atjeh a fénykorát a XVII. század első negyedében élte Iskander Muda szultán uralkodása alatt, a ki aztán nemzeti hőse lett az atjehieknek. Ali Machajacsak szultán unokaöccsese volt, ezé az elpusztult despotáé, a ki azonban Iskander mert megsértette, mire ez a pediri szultánhoz menekült, s a pediri hadak élén megtámadta Atjehet. — A háboruban azonban elfogták s a nagybátyja kezeibe került.

Majdnem ugyan bben az időben Martino Alfonso vezetése alatt egy portugál hajóhad jelent meg Atjeh előtt, hogy megbüntesse a szultánt azért, amiért a portugálokkal kötött kereskedelmi szerződést megszegte. A portugálokmár el is foglaltak a parton egy erődöt, s ekkor Iskander arra kérte a nagybátyját, hogy inkább engedje őt harczra kelni a portugálokkal, mintsem hogy bezarva tartja. Lokább a harczmezőn akart elpusztulni, mint a börtönben, Iskander tényleg fővezére lett az atjehi csapatoknak, s nagy győzelmet aratott a portugálok fölött. — Iskandert ettől kezdve istenítették s mikor a nagybátyja meghalt, ő lett a szultán. — Alig lepett trónra, elfoglalta Pedirt, Siakot és Johoret, s a szultánjaikat megölette.

Az atjehiek először 1599 júniusában ütköztek össze a hollandokkal. Ebben az időben ugyanis Moucheron-nak, a történelmi nevű genialis holland kereskedőnek két hajója vetett horgonyt Atjeh előtt, a melyeknek kapitányai a holland történelemben halhatatlan emlékü Houtmann testvérek voltak, Cornelis és Frederik. A hollandok megbarátkoztak volna az atjehiekkel, ha a portugálok irigységese üszköt nem dobott volna közéjük. —

Szeptember elsején az atjehi szjabandar fényes kísérettel megjelent a két holland hajón, mindenféle étellel és itallal kínálta meg a hollandokat s mikor már a beléjük kevert álompor megtette a hatását, megrohanták a hollandokat s Cornelist és néhány matrózt megölték. Frederik nem volt a hajón, hanem vizért kiment a szárazra, ott elfogták és csak 26 hónap múlva eresztették szabadon. Két évvel utóbb ismét két holland hajó jelent meg Atjeh előtt s ekkor szerződést kötöttek, hogy borsot nem fognak más nemzetnek elárulni, mint a hollandoknak. Ezután egy harmadik holland expedíció is ment Atjehbe s ez a szultánnak elvitte orániai Mórizez herceg sajtkezü tevelét, — a melyben megkérte őt, bocsássa szabadon foglyait, a mi meg is történt.

A hollandok ugyan 1643 ban teljesen kiszorították a portugálokat Atjehből, de ekkor egy új vetélytársuk akadt, tudniillik az angol-indiai kereskedelmi társaság. Iskander Muda szultán halála után hatvan évig asszonyok ültek Atjeh trónján, s a monarchiából arisztokratikus oligarchia lett, a trónviszályok teljesen elgyengítették s míg 1652-be Szumatra sziget egész nyugoti partvidéke elismerte Atjeh hegemoniáját, addig a XVIII. században már csak árnyék hatalommá süllyedt Mikor Hollandiát Napoleon bekebelezte Franciaországba, Hollandia megszűnt gyarmathatalom lenni. Anglia Láva szigetét és járulékait az orániai herceg nevében és számára foglalta ugyan el, de a párisi béke megkötése után is még nagy idő mult el, míg ezek az indiai gyarmatok visszakerültek Hollandia tu-

jelentette határozottan, hogy ő ez előadásban a vallásoktatás eltörlését fogja indítványozni. A kérdés pro me kontra már akkor is nagyobb vitára adott okot, de végre a választmány elfogadta a kérdés kitűzését és öt jelöltet ki előadónak. Most újra megkérdezi a választmányt: vajjon nem tartják-e az egylet érdekével ellenkezőnek, hogy habár nem az egyletben, de az egylet egyik tisztviselője tartson ilyen előadást. Neki magának nincs szüksége hogy akár az egylet, akár a kongresszus vállán állva hirdessen merésznek látszó tanokat; talált ő erre eddig is teret, hirdette szóval is, írásban is. Az egyletet éppen nem akarná semmi bajba keverni, éppen azért még egyszer kéri a választmányt nyilatkozatát.

Alexander szerint Szigetvári bizonyára nem a XXV. század iskoláját akarja megszervezni, hanem tekintetbe veszi korunkat. Ha atheista szempontból ellensége minden vallástánításnak, akkor előadását ellenzi. Ha ellenben kifejti a mostani vallástánítás hibáit és azon konkluzióra jut, hogy a középiskolában el kell törölni és a családra bízni, akkor előadását a kérdés megvitatása czéljából igen hasznosnak tartja; a mai vallástánítás kompromittálja a vallást és a többi tárgyakat.

Beóthy szerint Szigetvári konkluziója nem helyes. — Ha ma rossz a vallástánítás, amint hogy mindnyájan annak tartjuk, abból nem az eltörlés, hanem a reformálás szüksége következik.

Müller: Ha Alexander a vallástánítást az iskolában szükségesnek tartja, az csak azt mutatja, hogy még nincsen olyan nagy fia, mint neki, akit a vallástánítással inkább vállaltalanná tehetek volna.

Vámosy látott arra példát, hogy 13 éves katolikus gyerek a bűnököt tanulta és összeszecepta kezét, hogy ennyiféle bűn létezik és azt neki a vallásból kell meg tanulni.

Erődi: A mai állapot olyan, hogy a kérdést okvetlenül a szőnyegre kell hozni. Egyik budapesti középiskolában tettek is e tárgybán fölterjesztést. A tulterhelésnek is a vallástánítás az egyik oka, mert megértés nélkül kell bemagolni a könyvet.

Fest nem tartja lehetetlennek a reformot; az kellene ugyanis, hogy legyen itt is ellenőrzés úgy, mint más tárgyakban és hogy a vallásoktatók éppen úgy tegyenek paedagogiai tanárvizsgát, mint más rendes tanárok,

Ha a kongresszus sürgetné a reformot, talán győzne.

Mindnyájan kívánták, hogy Szigetvári még egyszer nyilatkozzék, hogy milyen szellemben akarja megtartani előadását.

Szigetvári körülbelől a következő nyilatkozatot tette: Álláspontomat legrövidebben a német szociálisták gothai programjával fejezhetem ki: Die Religion ist Privatsache. Az állam ne avatkozzon bele a polgárok vallásába sehol, az iskolában se. Tanítását bizza rá a családra.

A vallástánítás bajait itt nem akarom részletesen kifejteni, senki sem szólalt fel itt védelmére, mind egyetértünk abban, hogy a mostani tanítás nagyon rossz. Én egyenesen erkölcsrontónak tartom.

Az elnök szerint hibás a konkluzió; valóban, — ha más tárgyról van szó, abból, hogy rosszul tanítják, én is arra a konkluzióra jutnék, hogy reformálni kell. Csak hogy a vallástánítás reformálására nincs módja az államnak se. Amit Fest említett, csak jámbor óhajtatásnak tartom, mert kivihetetlen. Határozottan ki kell jelentenem, hogy ha ezt kívánják tőlem, hogy a reformálásra tegyek javaslatot, nem vállalkozom előadásra.

A kérdés végre is ez: akarunk-e odaeljutni, a hová a világ nagyon művelt államai pl. Francia- és Olaszország, Svájc és Észak-Amerika eljutottak, hogy t. i. a vallástánítást a középiskolában eltörlték. Nekem meggyőződésem, hogy ide kell jutnunk, nincs más megoldás; legfőkébb olyan moráltant tudnék elfogadni, mint a francia iskolában van.

Még egyszer kijelentem, hogy az előadás megtartásához nem ragaszkodom, döntsön a választmány.

Határozat: A választmány az előadást fölveszi a programba és előadónak Szigetvárit jelöli ki.

Az egyetemes ev. ref. konvent.

Harmadik nap.

Debreczen, ápril 24

Az egyetemes ev. ref. konvent ma folytat a ülését Tisza Kálmán elnökle alatt, ki megnyitván az ülést.

Tóth Sámuel világi főjegyző felolvassa a tegnapi ülés jegyzőkönyvét, mely hitelesített.

György Endre felolvassa a konventnek Tisza Kálmán indítványához képest a kormányhoz intézendő feliratát, melyben a lelkeszi fizetéseknek törvény útján való rendezését kéri, úgy hogy a lelkeszi fizetés minimuma 800 frt legyen. Addig is azonban, míg ez megtörténik, kéri a kormányt, hogy a lelkeszi fizetéseket legalább 600 frt minimumig kiegészítő államségélyben részesítse az ev. ref. lelkeszeket. A feliratot, mely tulajdonképpen válasz gyanánt szolgál Wlassics miniszternek január 24-iki rendeletére, György Endre szerkesztésében helyben hagyta a konvent.

Szabó János esperes előterjesztette a misszióügyi bizottság jelentését, mely az év folyamán az egyes misszió-egyházak érdekében történt intézkedésekről szól. A jelentés szerint az öt egyházkerület missziói részére ez évre kiosztatik összesen 22,230 frt. A misszió ügye szép fejlődést mutat.

A nagyszabású jelentést a konvent elfogadta s annak mintaszerűségeért üdvözölte Szabó János esperest.

György Endre előterjeszti a tökesegély-bizottság jelentését, mely jóváhagyott.

Antal Gábor püspök a dunántúli egyházkerület nevében kéri, hogy a segélyekre nézve évekre történjen előterjesztés s dolgozzanak ki erre nézve rendszeres megállapodást.

Dókus Ernő hozzájárul Antal Gábor felszólalásához és a tiszáninneni kerületre is kiterjeszteni kívánja az újítást.

A konvent e két javaslat tekintetbevételével elfogadja a tökesegély-bizottság jelentését.

Molnár Béla a közigazgatási bizottság jelentését a konvent elé terjeszti.

A bizottság tegnap tartotta ülését s elnökeül Szász Károly püspököt, jegyzőül és előadóul pedig Molnár Béla konventi tagot választotta meg. A bizottság nem pártolja a dunántúli egyházkerület azon indítványát, hogy a Gusztáv Adolf-egyesület részére országsszerte segély gyűjtessék. A konvent e kérdésben a bizottság álláspontjára helyezkedett.

A közigazgatási bizottság jelentését egész terjedelmében elfogadták.

Tóth Sámuel világi főjegyző, az egyetemes tanügyi bizottság megalakulásáról szóló jegyzőkönyvet beterjesztette. A bizottság elnöke lett Jókai István tiszántúli egyházkerület

lajdonába. Sir Stamford Raffles angol kormányzó, a hollandok esküdt ellensége hallani sem akart a párisi béke határozatairól. — 1818-ban szerződést kötött Djanharral, az atjehi trónpretendenssel, a melyben kikötötte, hogy csak az angoloknak szabad Atjehben letelepedniök, a többi nemzetnek nem. Mikor azonban 1824. márczius 17-én Anglia és Hollandia szerződésileg szabályozta ennek a sziget birodalomnak Hollandiához való tartozását, ez az 1818-diki szerződés is nagyon természetesen érvényét veszítette.

Ebben az angol-holland szerződésben olyan jogok voltak Atjehnek biztosítva, a melyeket Hollandia nem teljesíthetett. — Atjeh tényleg vissza is élt a szerződésben biztosított jogaival. A kalózkodás lett az atjehieknek főfoglalkozásuk s a partvidéken letelepedett holland, amerikai, angol és nápolyi garmatosokat az utolsó emberig meggyilkolták, úgy hogy végre Michiels tábornok, a holland kormányzó kénytelen volt Bataviából segélyt kérni. A bataviai kormányzó azonban semmit sem tett az atjehiek megfékezésére — Csakis akkor, mikor Atjeh már Európában keresett összeköttetéseket, s 1853-ban az atjehi szultánnak egy követsége magánál Napoleon császárnál tiszteletgett, a ki a szultánnak egy diszkardot is küldött, határozták el Bataviában, hogy Atjehben egy és mindenkorra rendet fog csinálni. 1857 márczius 30-án van Swieten tábornok szumatriai holland kormányzó, a ki 27 évvel több olyan fényes szerepet játszott a második holland expedicióban, szerződést kötött a szultánnal, a melyben az kötelezte magát, hogy a kalózkodással s az emberrab-

lással felhagy. Ez azonban mind nem használt semmit, mert 1865-ben az atjehi kalózok ennek a szerződésnek daczára is megtámadtak egy holland hajót.

Az állapot végre annyira tarthatatlan lett, hogy már maguk az angolok is közbe akartak lépni, hogy a vagyonszerződés veszélyeztető kalózkodásnak véget vessenek. 1872 november 2-án hosszas tanácskozások után létre is jött Anglia és Hollandia közt egy szerződés, melyben Anglia egész Szumatra, tehát Atjeh fölött is szabad kezét biztosított Hollandiának. Ennek a szerződésnek következtében kezdődött meg Atjeh és Hollandia közt az a véres háború, a melynek még most sincs vége s a melynek nem is lesz vége addig, míg a hollandok teljesen meg nem törlik ezt a félvad népet.

Az indiai holland kormány azonban nem igen tudja azokat a jogokat kizsákmányolni, a melyeket neki ez a szerződés biztosított s ez volt az oka, hogy a hollandok és atjehiek háboruja még ma, husz év mulva sem ér véget s még kilátás sincs arra, hogy egyhamar véget érjen.

Mikor 1872. májusában a »Djambi« holland hadihajó Atjehbe ment, hogy a szultánnal a szerződést megújítsa s átadja neki azokat az ajándékokat, a melyeket számára hozott, a holland tisztet nem fogadta a szultán audiencián, azzal az indokolással, hogy a szabiabender (külgyminiszter) szabadságon van s másnak nincs joga a külföldről érkezett leveleket felbontani. A hollandok később megtudták, hogy a szabiabender Penangba szökött. Később már a szultán maga is megijedt attól,

hogy a hollandok esetleg elégtételt kérnek a tisztéken elkövetett sérelemért, azért a szabiabeneárt elküldte a rionvi holland kormányzóhoz azzal az izenettel, hogy új szerződést akar kötni. A hollandoknak ez ellen nem volt semmi kifogásuk; rövid idő mulva azonban már négy hulubalangs jelent meg Riouban s ezek a szultántól azt az izenetet hozták, hogy a kormányzó várjon még egy ideig, míg a követét a tárgyalások megkezdése végett Atjehbe küldi, mert a szultán előbb meg akarja várni a feleletet arra a levélre, a melyet a konstantinápolyi szultánhoz írt. A hollandok kezdetben semmi gyanusát sem találtak ebben, 1878. január 25-én azonban a singaporei holland konzul már tudatta a Bataviában székelő holland kormányzóval, hogy atjehi szultán szövetségeseket keres egy Hollandia ellen indítandó háborújához.

Nem ez volt az első eset, hogy Atjeh titokban szövetségeseket gyűjtött Hollandia ellen. 1851-ben Abdul Medzsid török szultán egy fermánjában már kijelentette, hogy azt a főhatalmat, a melyet neki az atjehi szultán följánlított, elfogadja; a beteg ember azonban ezt a főhatalmat nagyon természetesen nem igen tudta érvényesíteni. Ekkor az atjehi szultán Franciaországban kopogtatott, majd az amerikai Egyesült-Államokban s Olaszországban. Olaszország a leghatározottabban kijelentette, hogy neki Atjeh-hez semmi köze s az egész dologba nem avatkozik. Az Egyesült-Államok azonban már rég meg akarták vetni a lábukat ezeken a szigeteken s azért örömmel fogadták az atjehi szultán felhívását s

leti iskolafelügyelő, jegyzője pedig Molnár Sándor budapesti főgimn. tanár.

Rádacsy György sárospataki theol. tanár beterjeszti az iskolaügyi bizottság szervezetéről és hatásköréről szóló javaslatot. E szerint a bizottság hivatva van tanácskozni, javaslatokat, indítványokat tenni a ref. egyház egyetemes tanügyi dolgaiban. Mint a konvent iskolaügyi közege segíti a konventet a tanügyi összhangzatos fejlesztésében s helyettesítője egyúttal a régi konventi iskolaügyi bizottságnak.

Tisza Kálmán javaslatára a konvent kimondja, hogy az egyetemes tanügyi bizottság az iskolaügyi bizottságból 10 tagot jelöl ki, a kik a bizottság elé kerülő ügyeket előkészítik.

Az iskolaügyi bizottság jelentését elfogadta a konvent.

Tóth Samuel világi főjegyző, mint előadó ezután bemutatta az erdélyi egyházkerületnek — a kormányhoz intézendő és a konventhez pertolás végett felterjesztett — emlékiratát, melyet már ismertettünk.

Az emlékiratban ugyanis az egyházkerület, mivel az egyházpolitikai törvények életbeletétele folytán a házassági ügyekben való bíráskodás megszűnté miatt veszteségeit szenved az egyházi, illetőleg papi jövedelmekben — állami segély útján való kárpótlást kér. Az emlékirat ezután a történelmi adatok felsorolásával világítja meg a házassági ügyekben való egyházbíráskodást, s végül összegezi azt a veszteséget, melyet a polgári házasság életbeletétele és az egyházi házassági judikatura megszüntetésével az erdélyi egyházkerület szenvedett. E veszteség pénzben kifejezve 22540 forintba rug.

Előadó javasolja, hogy a többi egyházkerület is keressenek fel, hogy idevonatkozó nézeteiket terjeszték elő s ezután együttesen forduljon a konvent a kérelmekkel a kormányhoz.

Barttha Lajos, hivatkozva Erdély speciális viszonyaira, nem fogadja el az előadó javaslatát és kéri, hogy az erdélyi memorandum pertolólág terjesztessék fel a kormányhoz.

Kiss Albert pertolja az előadó javaslatát.

Tisza Kálmán szinte együttesen kívánja felterjeszteni a kormányhoz a kárpótlást kérő kérvényeket. Ennek egy magában való felterjesztését nem pertolja.

megigérték, hogy támogatni fogják s ennek az ígéretnek a hatása alatt az atjehi szultán meg is izente a háborút Hollandiának.

Hollandiában leírhatatlan volt az izgatottság, mert senki sem gondolta, hogy a háboru a küszöbön áll. Az első hollandi csapatok 1873. április 5-én szálltak ki Atjehben, de ez az expedíció oly rosszul volt szervezve, hogy haza kellett térnie Batáviába. Mint most az olaszok az abessziniákat, úgy akkor a hollandok az atjehieket képteleneknek tartották arra, hogy egy európaiilag szervezett hadsereggel szembeállhassanak s azért mindössze csak 6000 embert küldöttek Atjehbe, de nemsokára belátták, hogy ezek a csapatok életelének, mert az egyik csufos vereség a másik után szenvedik. Ezért egy új expedíciót szerveztek 10,000 emberből s ennek az élére a már említett van Swieten tábornokot állították. Ez az expedíció azután óriási farsadalmak után 1874. január 26-án bevette Atjeh fővárosát. A hollandok azt remélték, hogy egy tünderpalotát fognak látni, ha a szultán palotáját a kezükbe kerítik, de nagyon csalódtak, mert azon a 35 ágyun kívül, melyét még I. Jakab angol király ajándékozott Iskander szultánnak, nem találtak mást, mint egy trycicht s egy levelet, a melyet Lajos Fülöp francia király irt a szultánnak. A háboru azonban ennek dacára nem szünt meg, most ismét ujult erővel tört ki, s nem is fog megszűnni addig, a míg csak Atjeh teljesen be nem kebelezik Hollandiába.

Fejes István nem barátja annak, hogy igénybe vegyék a kormány segélyét. A Bach-korszakban fel is ajánlották a főpapok részére a kormány segélyét, de az egyház nem fogadta el. Bizonyára tudták, hogy miért. Most sem szabad elfogadni. Szegény emberek a református papok, de olyan férfiak, a kik a közügyért készek áldozatot is hozni.

Szász Károly helytelennek tartja, hogy a ref. lelkészek kárpótlást kérjenek az államtól az egyházpolitika miatt szenvedett veszteségek miatt. Abban a nézetben van, hogy az egyházpolitikai törvények által, a melyeknek meghozatalához mindnyájan hozzájárultunk, önként következett a pénzbeli károkozás tudata. Maga részéről még akkor sem venne el kárpótlást, ha ezt felajánlanák.

Szász Domokos erdélyi püspök az emlékirat pertolása mellett szólalt fel. Az erdélyi egyházkerület, bárha nemzetközi jogkörrel biztosított jövedelmei voltak, lemondott róluk akkor, a mikor meg kellett hajolnia az állam magasabb rangu érdekei előtt és egyhang sem emelkedett onnan, a mely az egyházpolitikai törvények ellen szólt volna. Az egyházkerület nem követel most sem, hanem kárpótlást kér nagy veszteségeiért. — Kéri a konventet, hogy ne utasítsa el ridegen az erdélyiek kérését.

Simon Lajos orsz. képviselő kéri a konvent támogatását az emlékirattal szemben arra az időre is, ha majd e kérdés a kormány előtt lesz.

A konvent ezután kimondta, hogy az erdélyiek emlékiratát nem pertolja, mivel nem tartja helyesnek, hogy az egyház az államtól stóla-czímén bármint kárpótlást elfogadjon.

Apróbb ügyek elintézése után a konvent ülését másnapra halasztották.

Irodalom és művészet.

Az 1848-49-iki Magyar Szabadságharc története című nagy illusztrált disz-munkából most jelent meg az 57-ik füzet, a melyben Graza György Bem apó erdélyi harczát: a vizaknai csatát, Szász-Szebes ostromát, megsebesülés-t stb. írja le a nála megszokott élénkséggel. A nagyszabásu munkának ez a része is olyan, mint egy érdekesítő történet regény. E füzetben is megint több egykoru illusztráció van, u. m. Az első orosz csapatok Erdélyben, Libényi Janos merénylete, I. Ferencz József császár ellen. 1853 febr. 18. Piski csatater vázlata, A hatvani-ut.

Ujdonságok.

* György napja. A Györgyök igen kevés számmal vannak ugyan Debreczenben azonban lehetetlen meg nem emlékeznünk a város tiszti alügyészéről Dr. Magos Györgyről, a kit a mai napon névnapja alkalmából számos ismerőse és jó barátja keresett fel, hogy gratuláljon az ünnepeltnek. A másik György, Kiss Albert orsz. képviselő fia, a debreczeni joghallgatók szem-fénye, a kit a mai napon felkerestek a joghallgatók u. n. demokrata-pártjának vezetői és számos névnapi ünnepet kívántak az ünnepeltnek.

* Uj törvényszéki bíró. A hivatalos lap tegnapi száma hozta a hirt, hogy Budaházi Zoltán kir. járásbírósi albirót a debreczeni törvényszékhöz bíróvá nevezte ki a király.

* Hírlapok felültetése. Több fővárosi lap nyomán mi is megírtuk, hogy Polczner Árpád a Debreczen volt szerkesztője Polczner Jenőnek a szegedi függetlenség párt elnökének jelenleg képviselő jelöltnek fia, az alatt az idő alatt, míg atyja programbeszédét tartotta, atya lakásán tüdővészben meghalt.

Szegedről a hirt megczáfolják; hozzátéve, hogy Polczner él, de súlyos betegen fekszik, hogy felgyógyulásában kezelő orvosai alig biznak. Kedves kötelességünknek tartjuk, hogy e hirt olvasóinkkal közöljük ama szívből jövő kívánságunk kifejezése mellett, hogy teljesedjék be rajta a közmondás: soká él az, akinek holt híret költötték.

* Az árvák érdekében. A debreczeni jótékony nőegylet a következő felhívást adta ki, melyet a magunk részéről azzal ajánlunk a t. olvasó közönség figyelmébe, hogy kívánjuk, minél nagyobb sikere legyen. **Felhívás Debreczen sz. kir. város jóságos közönségéhez!** Miat már évek óta, úgy most is kibocsátjuk az örök szeretet nevében gyűjtőinket, hogy fölkeressék házaikban azon nemeskeblű emberbarátokat, a kik évről-évre kifogyhatatlan adozatkészséggel járulnak adományaikkal árváink főtartásához. Tisztelettel kérjük, fogadják szívesen most is fáradságtalan gyűjtőinket; fogadják azzal a szeretettel, melyet mi a gyámoltalan árvák ügyét felfogni s róluk gondoskodni törekszünk. Minden könnyesepp, melyet kedvesen nyújt adományaikkal az árvák szemében fölszártatnak, ezerszeres áldás alakjában fog az égből a jökedvű adakozókra vissza szállani. Adjanak, adjanak, a mit Isten adott! Hadd teljenek meg apró, kékfedelű könyvecskéink a szíves adakozók neveivel; hadd legyen nekünk ilyen formán minél inkább módunkban fölnevelni az elhagyott árvákat. Debreczen. 1896. apr. 24. A debreczeni jótékony nőegylet választmányas annak nevében Veresné Szathmry Teréz elnök.

* Hirsch Móricz br. emléke. A debreczeni izr. hitközség előjárósága a nagy emberbarát Hirsch Móricz báró halálüvéért f. hó 25-án vasnap d. u. 5 órakor a Szt. Anna u. izr. templomban emlékszeddel egybekötött gyászistentiszteletet fog tartani.

* Tanító-képesítési vizsgálatok eredménye. A tanító képesítő vizsgálatok, melyek 20-án vettek kezdetüket, tegnap értek véget. A vizsgálobizottság, melynek elnöke Dávidházy Janos esperes, tagjai pedig Zsigmond Sándor esperes és Balogh Ferencz hitanár voltak, tegnap fejezték be a vizsgálatot és hirdették ki az eredményt, mely a következő: jelentkezett összesen 19 tanító, 5 theologus. A 19 tanító közül az 1-ső rész vizsgát tettek s így oklevelet még nem nyertek öten, a tizenegy tanító közül kitűnő eredménnyel vizsgázott 3, névszerint Döme Sándor nyirbalkányi segédtanító és nevelő. Pető Károly resiczai. (Krássó-Szőrény megye) tanító és Bartha Szabó Imre mező-hegyesi állami tanító, jeles eredménnyel végezett 3, elegendő 3, megbukott 3 jelölt, kik egy évre visszavetettek. Az öt theologus jelölt közül 2 jó eredménnyel, 3 kielégítő eredménnyel végezett.

* A millennium megünneplése Debreczenben. Tegnap délután három órakor a város háza nagy tanácstermében Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester elnöklete alatt népes értekezlet tartott, amelyen részt vettek a tanács tagjai, az összes iskolák igazgatói és számosan a lelkesi kar tagjai közül. Az értekezlet végleges határozatot hozott azon ünnepélyesség sorrendjére nézve, melyekkel május hó folyamán Debreczen város közönsége a millenniumot megülni ssándékozik. Az ünnepélyességek sorozata május hó 5-én veszi kezdetet, mikor is délelőtt 10 órakor Hajdumegye törvényhatósági bizottsága tartja millenniumi közgyűlését. Ezután bankett lesz a Bika disztermében. Másnap május 6-án a városi törvényhatósági bizottsága tartja diszkozgyűlést. Utána szintén bankett lesz Május 9-én délelőtt nyolcz órakor valamennyi ref. vallásu elemi iskolai növendék a nagytéplomban isteni tisztetletet fog tartani, melyen a beszédet Némethy Lajos lelkész mondja. Tíz órakor a főskola ifjusága vesz

részt a hálaadó istentiszteleten s Csiky Lajos lelkész és Géresi Kálmán mondanak beszédeket. Kilencz órakor a főreáliskola és kereskedelmi akadémia növendékei felekezeti templomaikba vonulnak tanári vezetés alatt és isteni tiszteletet hallgatnak. Templom után mindnyájan visszavonulnak saját iskoláikba, a hol hazafias ünnepély fogadja a leányiskolásokkal, szavalatokkal és énekkel. A felsőbb leányiskolai növendékek reggel kilencz órakor a Kossuth-utcai új templomba vonulnak istentiszteletre, mely után az intézet tágas udvarán lesz az ünnepély. Az izraelita vallású tanulók reggel nyolcz órakor mennek a zsinagógába, onnan pedig iskolai ünnepélyre. Május 10-én minden templomban ünnepélyes hálaadó istentisztelet lesz, melyeken sorrend szerint részt vesznek az összes hivatali hatóságok. Ugyauazon napon délután négy órakor lesz a debreczeni hölgyek lobogójának felavatási ünnepélye a már ismeretes programmal. Este táncmulatság lesz. Május 16-án — tekintettel dr. Schlauch Lőrincz bíboros püspök pástorlevelében foglaltakra — a rom. kath. templomban Wolafka Nándor dr. püspök főnyes segédlettel hálaadó istentisztelet tart. Végül május 17-én nagyszerű népnepélyt rendez a város a nagyerdőn, a mely felette impozánsnak ígérkezik. A népnepélyt rendez a város a nagyerdőn, a mely felette impozánsnak ígérkezik. A népnepély költségeire város közönsége kétezer forintot szavazott meg.

* **A soproni körirat kudarcza.** Somogy vármegye állandó választmánya soproni famózus köriratot tegnapelőtti ülésben irattartó helyezni rendelte.

* **A Gönczy egyesület választmányi ülése.** A hajdumegyei tankerületi tanítók »Gönczy egyesülete« f. hó 25-én d. u. 4 órakor az »Otthonban« (keresk. akad.) választmányi gyűlést tart. Tárgy: Congresszusi tétel, mil. krándulas szervezése, egyleti évkönyv szerk. folyó ügyek stb.

* **Új műiparág Debreczenben.** Lövkovits Arthur helybeli törekvő és kiváló szakértelmű műiparos, a kinek óras- és ékszerész üzlete eddig is egyik legjelentékenyebb képviselője volt az — aranyművésziparnak, most az ezredévi ünnep alkalmából egész új iparágot, a tűzben való aranyozást és zománczozást honosította meg városunkban. Eddigi alkotásait, s az országos kiállításra küldendő diszmuveit ma déli 12 órakor mutatta be Simonffy Imre kir. tan. polgármester, Király Ferencz ipar- és keresk. kamarai titkár, orsz. képviselő, Szabó Kálmán kamarai elnök és a helyi s jto képviselő előtt. Szakavatott előadásban mutatta be előttünk a műrekek készültét a gondolat megfogalmazásától a teljes befejezésig — Alkalmunk volt meggyőződést szerezni arról, hogy a bemutatott stilszerű, nagyobb részt antique utánezatu diszmuvek legdurvanyosabb alakzataiktól kezdve minden izükben és minden részletükben a Lövkovics ur helybeli műhelyében készültek, s merjük állítani, hogy diadalmasan kiállják a versenyt bármelyik fővárosi czégnel ezen nemű készítményeivel. — Igazán örülünk, hogy a debreczeni ipar ez új ága is méltó dicsekedése lebet városunknak, s bizonyára dicsőséget hoz reánk.

* **Időjárás** április 23-án 7 órakor. Ugy a déli, mint az északi depresszió Közép-Europa felé terjeszkedik és itt a légnyomást erősen süllyesztette, a magas légnyomás pedig Közép-Európát nyugatról és keletről veszi körül. — Az idő Franciaországban, az Alpsek környékén és a Balkánon többnyire derült és száraz, jelentékeny esőzés volt Itáliában, kisebb esőzések Észak-Európában; a hőemelkedés keleti irányban terjed. Haeánkban az idő az utóbbi 24 órában szárazabb és enyhább lett, az északi Kárpátokban volt ugyan némi eső, de többnyire zivataros jelleggel és elemyésző mennyiségben.

x **Az ezredévi országos kiállítás** ideje alatt májustól novemberig Budapesten, a központban egy esinosan butorozott szoba 3 esetleg 4 személy részére kiadó. A házilag lövönat és villamos összeköttetés. Megkereső levelek: Tyroler Samuelhez Budapest, Károly körut 9 III. udvar 1-ső emelet, intézendők.

x **A Poldikohó tégelyaczelgyárnak** mai számban foglalt hirdetésével kapcsolatban e helyen is figyelmeztetjük t. olvasóinkat, hogy a gyár Budapesti raktára és irodája f. évi május 1-től fogva Gyárutca 20. sz. alatt lesz.

Táviratok.

Országgyűlés.

— Távirati tudósításunk. —

Budapest, április 22.

Ülés kezdete 1 $\frac{1}{2}$ 11 órakor.

Elnök Szilágyi Dezső.

Kormány részéről jelen vannak: Bánffy br. Fejérváry br. Daniel.

Napirenden van a Fejérváry br. napiparancsa.

Fejérváry br. kijelenti, hogy a jelzett napiparancsral a méltóságát sérteni, eljárását kritizálni nem akarta, hanem fontosnak tartja, hogy illendőségi szempontból se legyenek a hadsereg tagjai ilyen alkalmakkor jelen a képviselőház ülésen, visszautasítja tehát Hodossy és Ugron támadását, melyek ő ré vonatkoznak. A Ház elfogadja a mentelmi bizottság javaslatát, mely szerint intézkedésre nincs szükség.

A kérvények tárgyalásánál felszólal

Kossuth Ferencz: A törvényhatóságok kérvénye az önálló vámterület ügyében a nemzet őszinte és jogos követelésének megnyilatkozása. Lehetetlen, hogy kiterjen az ország törvényhozása a nemzeti akaratnak ily sportán megnyilatkozása elől. Magyarország jóléte függ attól, hogy az öálló vámterület és a nemzeti bank a való-élet terére lépjen, kéri, hogy a kérvényeket pártolólaga adja ki a Ház a kormányának. (Éljenzés balfelől.)

Bánffy br. feleslegesnek tartja a kérvényeket, mert meg van győződve, hogy csak a közös vámterület az, mely érdekének megfelel, s kilátásaink jök arra nézve, hogy érdekeinket megóvhassuk.

Ugron Gábor Kossuth javaslatát pártolja, hévvel támad a Bánffy hangozatta elvek ellen, mely feladása a nemzet jogainak.

Ülés vége 1 óra után.

A pápa és a millennium.

Budapest, ápril 24. A Debr. ered. táv. A pápa Vaszary Kolos hereze primást bizta meg, hogy őt a millenniumi ünnepségeken képviselje.

Fejérváry újabb afférje.

Budapest, ápril 24. (A »Debreczen« ered. táv.) A Nemzeti Ujság mai számban igen erős támadás van Fejérváry ellen, minek folytán a miniszter Korbuly Józsefet, a N. U. fel. szerkesztőjét kihivatta.

Papakosztát elfogták.

Budapest ápr. 23 (A »Debr.« ered. táv.) Papakosztát, a pestvidéki fogházból megszökött kasszabetörő, tegnap este két szökevény társával együtt Szolnokon egy kocsmában felismerték, elillantak, de utánok rohantak és dulakodás után elfogták.

A Bernáth-Fejérváry-affér.

Budapest, ápril 24. A Debr. ered. táv. A honvédelmi miniszternek Bernáth Béla képviselővel támadt afférjében mindkét fél se-

gégei ma megállapodtak abban, hogy az ügyet párbajjal intézik el. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ugyanis a szerdai nap folyamán a következő levelet intézte Bernáth Béla egyik segédjéhez, Szederkényi Nándorhoz 1896 IV/22.

Tisztelt képviselő ur! Bocsnatot kell kérnem, hogy most e perczen, a midőn e sorokat a minisztertanácsból irom, a hol is délutánomat töltönnem kellett, nem vagyok még azon helyzetben, hogy megbizottaimat megnevezhetném. később pedig, minthogy a késő estvéjét nem zavarhatom, nem akarván alkalmatlankodni, bátor leszek holnap reggel azoknak neveit közölni és kérni, hogy velük érintkezésbe lépni sziveskedjek. Tiszteletem nyilvánítása mellett alázatos szolgálja báró Fejérváry Géza. Tegnap reggel meg a következő levelet kapta: Szederkényi Nándor: 1896. IV 23 reggel fél 7 órakor

Tisztelt képviselő ur! Van szerencém közölni, hogy a tudvalevő ügyben gróf Keglevich István urat (akik Sándor utca 9 sz. földszint) és gróf Hadik Enre urat a magam részéről felkértem, minélfogva kerem nagyságodat, sziveskedjék ezen urakkal érintkezésbe lépni, megjeyezve, hogy gróf Keglevich István ur délelőtt lakásán lesz található. Tisztelettel alázatos szolgálja br. Fejérváry Géza. E levelek értelmében Szederkényi Nándor és Okolcsányi László, mint Bernáth Béla segédei, felkeresték Fejérváry segégeit. Az első találkozás Keglevich gr. lakásán volt, hol Bernáth segédei az ügy elintézésére kardpárbajt ajánlottak. Fejérváry báró segédei azonban a kardpárbajt, mely felüknek, tekintettel annak 64 éves korára, nem nyujt egyenlő esélyeket, nem fogadták el, hanem pisztolypárbajt proponáltak. Az esetre, ha a pisztolypárbaj sérülés nélkül folyrna le, a párviadal karddal volna folytatandó. Bernáth B. segédei e propozíciót is elfogadták, mire aztán egy a délután folyamán megtartott újabb találkozásnál megállapodás történt arra nézve, hogy a párbaj, tekintettel a képviselőházban most folyó napiparancs-vitára, melynél a honvédelmi miniszter jelenléte szükséges, csak holnap fog megvitatni. A feltételek ezek: Egyszeri golyóváltás, mely után, ha az sérülés nélkül menne végbe, a párbaj karddal folytatódik, harczeptelenségig, bandázsszal.

Apróságok a szabadságharczából.

— Hentaller Lajos gyűjteményéből. —

Schlick mint historikus.

Kassán Schlick estélyt adott és mulatozott a hölgyekkel.

Egy szomszéd asztal mellett üök a hires magyar hadvezérekről beszélgettek, s egyik a vitatkozók közül azt állítá, hogy a magyarok közt kétségtelenül Hunyady János a legnagyobb hős.

Schlick fél-zemmel hallja a beszédet, s kérdé.

— Ki a legnagyobb hős?

— Hunyady János, felelik.

— Der Spitzbub? dörmögé a felszemű német, — csak velem kerüljön össze, majd megtánczoltatom én!

Egy czigányi legény két szökevény fegyveres oláh katonát fogott el fegyvertelenül, s kíséerte be Pestre.

— Elfogtam öke!, indokolá eljárását a fiu — mert magyar nadrag volt rajtuk, s egy szót sem tudtak magyarul.

Muszka tizparancsolat

En vagyok a te papád a czar, ki téged kivitellek Sziheriába, szolgálának házába!

1. Ne legyenek te neked idegen papád én előttem.

2. Ne c-inálj te magadnak képeket a szabadságról, sem semminemű haszonlatosságot azoknak formájára, melyek odalenn Franciaországban, vagy odalenn Magyarországon vannak.

3. Alkotmányok, republicának nevét nyelvedre ne vedd.

IV. Megemlékezzél az adófizetés napjáról. A te uradnak, a czánnak vaaárnapja van ekkor. Háromszázhatvan négy napokon munkálkodjál, hogy a háromszázhatvanötödiken lefizethesd, a mivel tartozol. Háromszázhatvan négy napokon át böjtölj és koplalj, a háromszázhatvanötödik napon pedig ne egyél semmit se magad, se fiad, se leányod, mert háromszázhatvan négy nap alatt elkölté a te urad, a czár az eget és földet, s szüksége van a pénzre.

V. Tiszteld a kancsukat és akasztófát, melyet a te urad a czár ad tenéked, hogy hosszú uralkodása legyen e földön.

VI. Ne tarts fegyvert.

VII. Ne lopd el. ami a czaré.

VIII. Kerüld a vegyes házasságot.

IX. Ne panaszkodjál a czár kegyességé ellen.

X. Ne kívánd azt, a mid nincs. Ne kívánj szabad fölpt, adó eszállítást, kancsukaeltörést; ne kívánj alkotmányt, sajtószabadságot, országgyűlést, emberek közti egyenlőséget, sem semminemű szabadságot, valami a szomszéd népeknek vagyon.

Nem lehet.

Csányi László 1849-iki miniszter és vértanu fiatal korában tudvalevőleg osztrák katoná volt. Főhadnagy korában volt neki egy privátdínerje, a kivel bizalmas lábon állván, sokat elnézett neki.

Egy ízben tisztársai voltak nála, amidőn észreveszi, hogy legényének dolmánya nincs begombolva.

— Gombold be azt a dolmányt! szólt felhangon a legényhez.

— Nem én! felelt huszáros rövidséggel a fiu, gazdáját e pattogó felelettel barátjai előtt megszégyenítve.

— Begombold azt a dolmányt? kiált most rá Csányi kemény hangon.

— Nem én! vi-zonzá amaz még éle-
sebben.

— Most mindjárt begombold azt a dol-
mányt, rivalt rá mérgesen a házi ur.

— Nem én! szólt harmadszor is egész
nyugodtan a fiu, mire Csányi türelmét veszítve,
nyakon ragadta s arczából kikelve ordított rá:

— Hatmiert nem gombold be, gazember?!

— Kihiztam belőle, felelt egykedvűleg a
fiu, mire az egész társaság házigazdástul együtt
hahatára fakadt.

A rácz parlamentair.

1849. február végén Osztrovszky József szegedi kormánybiztosnál néhány rácz ember jelentéte be magát, hogy ők a rácz nemzet teljhatalmu megbizottjai.

— Nos, mi hát az önök kívánsága? kér-
de a kormánybiztos.

— Minket a fenséges szerb nemzet kül-
dött. A végelt vagyunk itt, hogy egyezkedjünk
a magyarokkal.

— És mik volnának circiter azon egyes-
ség feltételei?

— Az egész egy pontból áll: Adják át
a magyarok a szerbeknek a Bánátot és Bács-
megyét, akkor azután a ráczok a magyarokat
többé nem bánják.

Önök igen okosan beszélnek, — vála-
szolt Osztrovszky. Ha mi önöknek a Bánátot
és Bácsmegyét, az oláhoknak pedig Erdélyt s
a Tiszán inneni vidéket, — a többit pedig a
németeknek adjuk, akkor nagyon elhiasszük,
hogy a magyart sem a ráczok, sem más valaki
e világon bántani nem fogja.

Három Hurbán egyszerre.

A muranyaljai eldöntés után Hurbán
uram serege szétszaladt. Késő este érkezik
Diós Márton uram szállása elé egy zsebrák:
boeskor a lábán, sisak a fején, s zörget
az ajtón.

— Ki a ménkő van itt? kiált rá Diós
Márton uram nagy mérgesen.

— Z én v a g y o m, H u r b á n! felel
a menekülő nagy ijesztő képpel.

— Hát aztán mi kő? kérdi Márton
gazda felvállról.

— Quartir friskó?

— Hát a pokol mire való! — Kell még
valami?

— Zosztán bor, pecsenya doszt.

— Elhordd magad, mert ha felveszem
azt a dorongot, mindjárt magad leszel a
pecsenye.

A vitéz megjed, elszaladt, s Márton
gazda bevágta az ajtót.

Kis idő múlva megint zörgetnek.

— Ki a! mi a? a ki erre amarra,
nyisd ki!

Belép egy zsebrák; egy valahonnét lopott
női karmantyú volt a fejére huzva csakó
helyett; köpenyül pedig sávolyos abroszt
viselt.

— Jászom Hurbán, kiált betoppnva.

Ettől már azt sem kérdezte Márton gaz-
da, hogy honnét jön? hanem nyakon kapta,
felemelte s kidobta a hára.

Jön a harmadik. Hát te ki vagy?

— Hurbán megvagyok.

— Te is az vagy? kiált rá Diós Márton
uram, de már téged agyonüttek.

Es úgy tett, a miként beszélt.

Vidék.

Nánási élet.

Hajdu-Nánás város folyó hó 19-ikén,
tartott közgyűlésen Dr. Nagy Gábor ügyvéd
által egy lelkes és hatásos beszéd után előter-
jesztett indítványt fogadott el a képviselő tes-
tület a millenium méltóképen való megünne-
pülésére nézve, nevezetesen kimondta 1-ször azt
hogy diszközgyűlést tart és milleniumi ün-
nepsege: rendez, 2-ször, hogy a megtartandó
diszközgyűlésen a millennium emlékére valami
maradandó emlékü alkotást tesz, s úgy ennek,
mint az ünnepély rendezésének s kivitelü mó-
dozatának megállapítása iránt egy 12 tagu bi-
zottságot nevez ki a polgármester elnökle-
alatt. Amint hírlik, a bizottságban az iránt té-
tetik majd iditvány, hogy támogassa a város
egy milleniumi alapítványt az égi egyházat
azon nemes törekvéseiben, hogy csonka 6
osztályu gymnásiumát 8 osztályura egészítse ki.

Ugyanezen közgyűlésen az iskolás gyer-
mekek milleniumi ünnepélyének költségeihez
100 frt segélyt szavazott meg.

Az ünnepélyes hangulatot, amelyben a
képviselő t sület ezen határozatait hozta, —
mintegy lerontotta azon igen sajnálatra méltó
esemény, hogy a ref. egyház egyik iskola ta-
nitóján, aki a városnak már régen tartozik 80
frtnyi haszonbérrel, ezen követelést többször
megkísérték, végrehajtás utján sem tudja az
ügyész behajtani, pedig sőt magának is van va-
gyona, de azt még életben levő apja nevére
iratta.

A vadászat kiállítása.

Vadászoknak és laikusoknak egyaránt
érdekes látnivalójuk akad abban a szép pa-
villoonban, amely a történelmi főcsoport nagy-
szabásu épületeivel s az benne pompás vadász-
kastély formájában emelkedik s a melyben a
vadászat multjának és jelenének kiállítása
kerül.

E kiállítás érdekességét azonban koránt-
sem csak az anyag bőséges vagy a minden
részletre kiterjedő gondosság adja meg, hanem
a vadászati jeleneteknek élethű bemutatása,
megkapóan szép és ötletes csoportokban.
Igy mindjárt a csarnokba lépve a közép-
pen magunk előtt látjuk a barna medvék
egyik legbatalmasabb példányát és egy közép-
koru lovast, a ki szerszámaival a medvét
elejti.

A bejáratnál balra egy szarvas vadászat
mozgalmas képe öltik szemünkbe, emelve
olyan perspektívától, a minőt a szinpad leg-
raffináltabb diszletei sem nyújtanak. Látjuk

az erdőt mohos fáival, kusza cserjével mü-
vészién összeállított földparkjával, az üldözö
kopókat, az elejtett szarvast és a diadalmas
vadászt, a ki a zsákmánya felé siet. Mindez
olyan ügyesen, éethüen, mozgalmasan van
csoportosítva, hogy az egész jelenet egy való-
di szarvasvadászat hatását teszi reánk.

Hasonló illuziót kelt bennünket az át-
ellenes csoport: a v a d d i s z n ó - v a d á-
s z a t, melynek példányait gróf Andrásy
Géza engedte át bentleri birtokáról. A két vad-
disznó, mely itt szerepel, ritka nagyságu
agyarával tünik föl. Az egyik vadkant a va-
dász lándzsájával, a másikat a kutyája tr-
töztatja föl.

Ugyanebben a helyiségben a falakon
ritka példányai láthatók a keselyűknek, —
melyek közül különösen a fakó és szakállas
keselyű valik ki.

Feljutva az emeleti csarnokokba, leg-
előbb a v i d r a - és a r ó k a f o g á s régi
módjával ismerkedünk meg, majd a s ó l y o m -
v a d á s z a t rendkívül érdekes csoportja
köti le figyelmünket. A solymászat csoportja-
nak központját egy fejedelmi nő képezi, a ke-
zében sólyommal a fogaót kócsagot elveszi. E
csoport kiegészítésül láthatók a falakon a
solymászat történetére vonatkozó különböző
fajtájú sólymok és más emlékek.

Egy másik csoport a XVIII. századbeli aga-
rászatot van hivatva bemutatni, még pedig
olyan hűséggel, hogy még az utolsó izmok is
megvannak örökítve. A preparálás nehéz és
művészi munkáját Szikla Gábor tanár, a
jeles ornithologus végezte, valamint hogy a
vadászati csarnok egész berendezése és cso-
portosítása is az ő munkája.

A vadászati csarnok szembeötlőbb látni
valóit a farkas vadászat, a fogoly és fenyő
rigófogás stb. jelenetek zárják be, valameny-
nyi hű és érdekes képét adva a vadászat
multjának és jelenének.

A kiállítás jelentékeny részét szolgál-
tatják végül a különböző vadászfegyverek, —
régiek és újak egyaránt, melyeket nagyrész-
ben herczeg Esterházy és gróf Bat-
hyány engedtek át a kiállításnak.

Közgazdaság.

Debreczeni piaci árak.

A f. hó április 19-20-iki debreczeni oszr.
vásáron a következő árakat jegyezte a vásár-
felügyelőség. Gabnaárak. Buza 6.50 6.40 6.30
Kétszeres 5.40 5.30 5.20. Rozs 5.60 5.55 5.50
Árpa 4.50 4.40 4.30 Zab 5.60 5.50 5.40 Ten-
geri 4.10 4.2.10. — Burgonya 1.60. Ló felhaj-
tatott 4.00, eladatott 1521. Marha felhajtott
6560 eladatott 3350. Sertésvásár zárva. Sza-
lonna és haj. 100 kiló ó szalonna 44—45 frtig.
100 kiló haj 50—52 frt. Husárak: 1 kiló marha
hus 40, 40, 48, 50, 52, 54, 56 és sertés hus 40
44, 48 52 kr., borjúhus 56 kr., juhhus 40 kr.
Tüzifa 4 kbm. tölgyfa 12 frt, bükkfa 13 frt
nyárfa 7.50, felvágás 2 frt, faelszállítás 1 fr
20 kr. Napszámárak. Szőlő munka: Férfi el-
látással 70 kr., ellátás nélkül 1f rt. Mezei
munka: 60, 80 kr.

Kőbányai sertés-piacz.

április 24.

a) Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű.
Öreg nehéz (páronként —400 klgon felüli sulyban
— krig. 2. Öreg közép (páronként 300—400 klg
sulyban) — krig. 3. Fialat nehéz (páronként 320
klg felüli sulyban) — krig. 4. Fialat közép pá-
ronként 251—320 klg. sulyban 48—50 krig. 5. Fialat
könnyű (páronként 250 klgig terjedő sulyban) —
47—50 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként
280 klgon felüli sulyban) 45 krtól — 46 krig. Közép
páronként 220—280 klgig terjedő sulyban) —45
krig. Könnyű (páronként 220 klgig terjedő sulyban)
43—44 krig Szerbiai 9. Nehéz (páronként 200 klgon
felüli sulyban) 48—49 krig. 10. Közép (páronként
220—260 kgr. sulyban) 45—46 krig. 11. Könnyű (pá-
ronként. 220 klgig. terjedő sulyban 44—45 krig. Ser-
tés létszám 1896 évi ápril hó 20-ik napján volt kész-
tetben 10587 drb. 1896. ápril hó 21-ik napján felhaj-

tatott — drb. 1896. ápril 21-ik napján elszállított 212 drb. 1896. évi apr. hó 22-ik napjára maradt készletben 10¹⁵ drb. hozott-sertés forgalom váltózatata.

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütörtökön és szombaton este 6-7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3-6 óráig.

A kir. törvényszéknél jegyzőiroda nyitva hétköznapokon d. u. 3-5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10-11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 3 órákor ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A debreczeni kir. járásbíró szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz **kedden és pénteken** d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden **szerdán**.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11-12 óráig.

Muzeum, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10-12-ig.

A Gönczy-egyesület „Otthona” a kereskedelmi akadémiá palotájában

Nyomdász majális május 16-án a »Margit-fürdő» dísztermében.

Május 17. A kőműves iparosok és sezádek egyesületének zászlófelszentelési ünnepélye.

Anyakönyvi hivatalos órák:
 Délelőtt:
 Hétfőn) 11-12 óráig.
 Csütörtökön)
 Kedden)
 Szerdán) 9-11 óráig.
 Pénteken)
 Szombaton)
 Délután:
 Minden hétköznap 2-5 óráig.
 Vasárnap délelőtt 9-12 óráig

Sz. David Istvánnál zene-estély: Vasárnap Veres Tóni, kedden Rácz Károly és pénteken Magyarai testvérek

CSARNOK.

Hullámok közt.

Regény két kötetben.

Irtá: **CSENGEY GUSZTÁV.**

Első kötet. 52.

A tábornok leánya.

(Folytatás.)

Persze ilyen jelenetek apa és leány között akkoriban történtek, midőn a magyarok diadalmas tavasza fölviradt. Malvine azonban már jóval előbb nagy szerepet játszott a hadi mozgalmakban, azért a tábornok maga sem hitte, midőn azt mondá, hogy Malvine nem ért a hadi élet mozgalmához. Elégszer bebizonyítá az ellenkezőt. Katonás leány volt, úgy is nevelték. Tudott vívni, lovagolni, mint egy férfi; vele járt atyjával minden ütközetben, élénk figyelemmel nézte az ütközet folyamatát s úgy el tudott gyönyörködni abban, hogy milyen szép piros vérük van ezeknek a férfiaknak. Malvine szerette a vért, midőn egyik vagy másik ismerős tiszt megszécsült, maga törülte le arczáról a véres verejtéket finom kedőjével s bekötötte sebeit s mikor sebeket kötözött kívül, sebeket osztott belül.

Ontott pedig ő igazi sebeket is, valóságos éles fegyverrel.

Egy fényes társaságban számos hódoló rajongott körülötte, csak egy komoly arczu szép hadnagy maradt hideg és vonult vissza tőle. Ezt a tisztet Bergman Károlynak hívták. Malvine nem szerette azt, ha valaki büszkébb férfi akart lenni ő előtt, mint a többiek, azért figyelmen kívül kísérte ezt a hadnagyot. Kémeket tartott körülötte, kik minden nyilatkozatát ellesték s besugárták a szép hölgynek.

Igy tudta meg a következő jelenetet is. Valami társaságban éppen Malvináról beszéltek s a hadnagy hallgatva állt egy ablakmélyedésben.

— Hát te Károly — kérde tőle egyik tisztársá — miért nem szólsz hozzá? Hogy maradhatsz hidegen Malvine említésére, mikor mi mindnyájan lángolunk?

— Hát csak lángoljatok. Engem nem tud elragadni.

— Talán szépnek sem talárod?
 — Szép nő; de nálunk a Szepességben szebbeket láttam.

— Azt alig hiszem.
 — A mint tetszik.
 — Például?

— Nos? hát láttam egyet, ki szebb volt, mint ez a ti bálványotok; pedig az nem ismerte szépsége varázsát, de éppen azért volt szebb, mint Malvine. Ez a nő nagyon érzeteli veletek, hogy ő ismeri hatalmát... nos, legyen hát egy olyan férfi is köztetek, a kivel nem tudja érezetni.

Megtudta e nyilatkozatot Malvine s lángolt haragjában. Kettős sértés volt ez: a hadnagy azt mondá, hogy szebb nőt látott és azt merre állítani, hogy ő kívül áll Malvine varázskörén.

Egy reggel két ismeretlen katonatiszt jelent meg Károly szállásán, kik őt egyenesen párbajra hívták ki valami szintén ismeretlen tiszt nevében s midőn Károly a párbaj okát kérde, hidegen feleltek:

— Ön megsérté Malvint, a tábornok tiszt leányát, ezért kell önnek elégtételt adnia. A kitűzött órában meg is jelentek a vívó felek.

Kiálltak s a jelre a két vívó összecsapott. Károly jó vívó volt, de az ismeretlen tiszt fölülmulta őt. Tíz percz múlva Károly a padozaton hevert vérebén.

Az ismeretlen tiszt egyet suhintott kardjával, hogy arról a vér a segédek arczára frecesent, akkor lekapta álbajuszát és szakálát és a körülálló bálmulva ismerték föl benne a tábornok leányát.

— Tanuld meg hadnagy, kiáltott harsány hangon Malvine — hogy a tábornok leánya veled is tudja érezetni hatalmát.

Károly egy hónapig feküdt sebében, mikor meggyógyult, áttétette magát a horvát bán táborába.

Malvine ekkor már híres nő volt az osztrák táborban. Az 1849-iki január havától kezdve Malvine gyakran hagyta el atyját s napokig oda volt. Midőn ilyen kirándulások után visszatért, gr. Heidenburg táborának mindig akadt valami hirtelen tenni valója s nem ritkán előnyös mozdulatokat tettek. A többi császári hadakban pedig majd itt, majd ott egy rejtélyes nő jelent meg a tábornok szállásán s a tiszték, kiknek az a szerenese jutott, hogy közelében lehetek, elragadtatással beszéltek a »erdégnő tündéri szépségéről s szellemének hódító fenségéről. Soha sem mondta ki senki nyilván a titkot, de azért ismerte mindenki a varázshatalmu nőt s bizonyosan nagy szolgálatakat tehetett a tábornok uraknak, mert oly kiváló tisztelettel fogadták mindenkor, mint egy királynőt.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

Nt, Torma Károly ev. ref. lelkes urnak.
 Fajdalom, nincsen tudomásuk róla, hogy az ev. ref. lelkesi kar tagjai részére a kiállítás megtekinthetése végett valamelyes utazási kedvezmény volna már eddigelé biztosítva. Pedig meggyőződésünk szerint nincsen hazánkban társadalmi osztály, amelynek egyfelől nagyobb szüksége, másfelől több érdeme volna ilyen kedvezményekre. Nem tudjuk, vajjon a most ülésező ev. ref. konventnek nem jut-e eszébe tenni ez ügyben valamit, de alig hisszük. Véleményünk szerint legcélszerűbb volna, ha a tavaszi egyházkerületi gyűlésre nyújtana be valamelyik egyházmege olyan értelmű indítványt, hogy az egyházkerületi elnökség intézzen kérvényt a kereskedelmi minizteriumhoz, mely szerint az ev. ref. lelkeseket a II-ik fizetési osztálytól kezdve ugyanolyan kedvezményben részesítsék, mint a néptanítókat.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó vb. Kutas G. debreczeni kereskedő czég csódtömeggondnoka megkeresése folytán ezennel közhírré teszi, hogy a nevezett csódtömegéhez leltározott és még el nem árverelt fűszerárak, italok és egyebekből álló ingóságok várado-utca 2128-29. sz. házban lévő üzleti és pinczehelyiségben 1896. évi ápril hó 28 án d. e. 10 órákor és következő napjain kezdetét veendő nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Debreczen, 1896. ápr. 23.

Sugár Gyula.
 bir. végrehajtó.

216.

Az „István gőzmalom” társulat

GYÁRTMÁNYAINAK

ARJEGYZÉKE

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbeléptetett eladási fizetési és szállítási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint.

ITT HELYBEN KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL

Készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt:

A Asztali dara nagyszemű	100 kilo	14.—
B Szinte » aprószemű		13.40
1. Királyliszt		13.—
2. Lángliszt kivonat		12.70
3. Elsőrendű zsemlye liszt		11.40
4. Zsemlye liszt		11.—
5. Elsőrendű kenyér liszt		10.80
6. Közép kenyér liszt		10.40
7. Kenyér liszt		9.60
8. Barna kenyér liszt		9.—
9. Takarmány liszt		6.—
10. Finom korpa zsákkal		3.80
11. » » zsák nélkül		3.60
12. Durva korpa zsákkal		3.60
13. » » zsák nélkül		3.40
14. Csirke buza zsák nélkül		3.—

A zsákok súlytartalma, teljessly tiszta súlynak véve.

A. B. 0-6 számig 85 kilogramm.
 7. és 8. szám 70 »
 11. és 12. szám 50 »

Debreczen, 1896. márczius 26.

51 sz. 1896. v. k.

Árverési hirdetmény.

A depr. kir. b. bíróságnak 264/1896. P. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint The Groscham bizt. társaság részére Lengyel Ferencztől 40 frt 20 kr tőke költségek erejéig 1896 évi jannár hó 3-án bíróilag lefoglalt és 510 frtra becsült szarvasmarhák és egy kazal szénából álló ingóságok 1896. évi május hó 4-én d. e. 9 órákor kezdetét veendő és Mártonfalván alperes lakásán megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1896. évi április hó 12.

Sugár Gyula.
 bir. kiküldött.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

Budapest, József-körut 41. szám alatt.

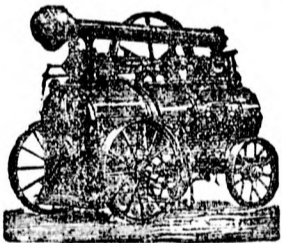
Ajánlja: a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzcséplő garnituráit, ipari czélokra alkalmas „Compound” lokomobiljeit és egyéb gazdasági gépeit.

1896. augusztus 1-től Váci-körut 32. és József-körut 41. szám alatt.

**A központi
tejcsarnok**
a nyári szezonra belső üzletét
** a mai napon **
megnyitotta
és különösen ajánlja az orvosi rendelet
szerint készített
aludttejét.

Kotzò Pál

gépezsmérnök
Budapest, Üllői ut 18-ik sz. alatt.

Ajánl 2^{1/2}, 3, 3^{1/2}, és 4 ló erejű.

Szöges cséplőkészleteket.

Továbbá 4, 5, 6, 8, 10 és 12 lóerejű

sines gőzcséplőkészleteket,

hosszu szalmarázókkal, alsó szelelővel és
rendkívüli nagy felületű rostákkal, árpahé-
jazóval és választóhengerral.

Fa- és szénfűtésű eredeti szalmafüto

GŐZ MOZGONYOK AT.

Továbbá **R. CARRET & SONS**
felülmúlhatatlan 40% tüzelőanyag megta-
karító

Compound gőzmozgonyok,

s a legjobbnak ismert brandtfordi önmű-
ködő amerikai kevékötő aratógépeket. Eredeti
amerikai szénagyűjtőt 1 vagy 2 ló, befo-
gására alkalmazható kombinált ruddal. Sor-
vető- és szórvavető gépeket és mindennemű
egyéb kisebb gazdasági gépeket.

Jutányos árak! — Kedvező feltételek!

Vidéki ügynökök kerestetnek

200 000 kg budapesti raktáron

POLDIKOHÓ
TÉGELYACZÉLGYÁR.

Ajánlja: keménység, szívósság és minőség egyenletessége dolgában a legjobb
stajeres angol gyártmányokat felülmúló
tégely aczélját
(szerszámaczel) mindennemű szerszámok és műszerekre.

Különlegességek: Legkeményebb esztergakések, marókorongok, magnések,
dróthuzó vasak. Kész **vasuti-, hord- és tekercsrugók.** Kovácsolt **gépalkatré-
szek** bármely nagyságban **Mindennemű keresk. aczélók. Kőfúróaczélok.**

Központi iroda: **BÉCS, I. Krugerstrasse 18.**
Fiók-iroda: **Lipce, Sheffield, Milano, Prága, Zürich és Moszkva.**
Iroda és dusan felszerelt raktár: **BUDAPEST, VI. Teréz-körut 12. szám.**
Május 1-től fogva: GYÁR-UTCZA 20. sz.

200 000 kg budapesti raktáron.

„MARGIT”

GYÓGYFORRÁS,
„MAGYAR SELTERS”

Vegyelemelve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag
félíg kötött szén-savtartalma kiváló hatásának bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, a hol a szabad
szén-sav csekélyebb jelenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félíg kötött
szén-sav gazdagsága a gyógyhatású alkatrészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközöli.
Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabad szén-savtartalom-
ban erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleicherbergi, tődöbajokban**, különösen **tődövérsz-
seknél** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A tődöbetegek klimatikus gyógyintézetekben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorfbán**
a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: **dr. Korányi, dr. Gebhardt, dr. Navrátil,**
dr. Poór, dr. Kétly, dr. Barbás; Bécsben: **dr. Bamberger, dr. Duschek, stb.** a legjobb eredménnyel
alkalmazzák a **légző-, emésztő- és húgyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóvíz

präservatív gyógyszernek bizonyult a **kolera**-megbetegedés ellen,
borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos
főraktár **Édeskuty L.** es. és k. és szerb
k. udv. ásványvíz-
szállítónál.
Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.